

ESG i kommuner og kommunale selskaber

ESG fylder mere og mere for flere og flere private virksomheder, blandt andet som følge af omfattende regulering fra EU. Umiddelbart er kommuner og kommunale selskaber ikke den direkte målgruppe for EU's ESG-regler, men kan kommuner og kommunale selskaber undgå at forholde sig til dem? Og kan de deltage aktivt i ESG-agendaen?

ESG (Environmental, Social & Governance) dækker over en lang række områder og hensyn, fx:

(E) miljøforhold, herunder klimaforandringer, vandressourcer, cirkulær økonomi, forurening og biodiversitet.

(S) sociale forhold, herunder lige muligheder for alle (blandt andet køns-sammensætning og lige løn for lige arbejde), arbejdsforhold, respekt for menneskerettigheder mv.

(G) god selskabsledelse, herunder ledelsens opgaver i forhold til virksomhedens bæredygtighed,

virksomhedsetik og -kultur samt virksomhedens kontrol og risikostyring i forhold til bæredygtighedsrisici.

EU's ESG-regler giver kommunerne og de kommunale selskaber omfattende inspiration og værktøjer til deres ESG-agenda. Særligt det fælles sprog for ESG og bæredygtighed i EU forventes at medføre øget konkretisering inden for området – og dermed også bedre forventningsafstemning parterne imellem.

For stadig flere virksomheder er fastsættelsen af ESG-mål og arbejdet for at bidrage til de forandringer, som ESG-dagsordenen understøtter, ikke

baseret på jura, men på en strategisk beslutning om at lede deres sektor. ESG er og bliver i stadig større omfang et centralt område for den private sektor. Spørgsmålet er, hvilken betydning det får for kommuner og kommunale selskaber.

Hvem gælder ESG-reguleringen for?

ESG-reguleringen er primært målrettet store private virksomheder og aktører i den finansielle sektor, som bliver underlagt juridiske forpligtelser til rapportering og klassificering af aktiviteter som bæredygtige eller ej.

Rigtig mange virksomheder er i proces med at implementere ESG-mål i strategi og forretningsgange. Men der er tale om en regulering, der også har stor betydning for rigtig mange mindre virksomheder. De store virksomheder vil kræve rapportering og dokumentation

fra mindre virksomheder i deres værdikæder. Det kommer også til at gælde for offentlige virksomheder, der leverer ydelser til private virksomheder.

Hvad er den kommunale rolle?

Mange kommuner og kommunale selskaber er allerede i fuld gang med handleplaner og indsatser for bl.a. at reducere drivhusgasudledning og bidrage til at fremme de sociale mål.

Kommunernes rolle i ESG-dagsordenen er, juridisk set, imidlertid ikke lige så klar som for den private sektor. Kommuner og offentlige myndigheder er ikke og bliver ikke omfattet af EU's nuværende og kommende generelle ESG-regulering. Derimod kan specifikke aktiviteter – fx på affaldsområdet – blive underlagt den omfattende specifikke regulering, som skal understøtte de generelle regler.

Grundlaget for kommunernes generelle indsats skal derfor findes i kommunalfuldmagtsreglerne og den praksis, som fx er udviklet af Ankestyrelsen. Ifølge de regler kan kommuner lovligt varetage visse miljøhensyn, sociale hensyn og hensyn, som understøtter gode ledelsesprincipper.

Kommunerne og de kommunale selskabers mulighed for at engagere sig i ESG-dagsordenen

ESG-reguleringen, herunder taksonomiforordningen, rapporteringsdirektivet (CSRD) og due diligence-direktivet (CSDD) introducerer en mere ensartet forståelse af og tilgang til ESG og bæredygtighed i EU. Det centrale ved reguleringen er ikke alene betydningen for dem, der bliver direkte omfattet. Mange kommunale leverandører i den private sektor kommer til at skulle leve op til nye ESG-mål og indhente relevante ESG-data til brug for deres rapportering. Det får også betydning for alle dem, der indgår i værdikæden, herunder kommunerne. Det kan fx også betyde, at de private selskaber vil have brug for information om CO₂-belastningen ved at rense deres spildevand eller opvarme virksomhedens kontorbygninger.

Ud over den danske klimalov, der pålægger en 70 % reduktion af drivhusgasudledning i 2030, er der også sat et mål for et klimaneutralt samfund i 2050. En målsætning, som den offentlige sektor vil være en væsentlig del af.

Mange kommuner har fastsat mål for CO₂-udledning og anden klimabelastning. En del kommuner er også i

gang med at identificere eller skaffe data til at afdække status og skabe mulighed for at dokumentere udviklingen. Kommuner (og kommunale virksomheder) kan med fordel foretage samme overvejelser som de private virksomheder i forhold til de regulatoriske begrænsninger, der gælder for den enkelte virksomhed – hvis de ikke allerede har gjort det.

Kommunalfuldmagten og ESG

Kommunalfuldmagten kan bære store hensyn i forhold til bl.a. miljø. Tilsvarende har de kommunale tilsynsmyndigheder anerkendt, at kommunerne (og dermed i en vis grad også de kommunale selskaber) kan handle som såkaldte mønsterarbejdsgivere og mønsterindkøbere. Det indebærer fx, at kommunen kan vise social ansvarlighed og varetage miljømæssige og sociale hensyn i forbindelse med indkøb.

Der er dog en ydre grænse i form af kravene om proportionalitet og om økonomisk forsvarlig forvaltning samt kommunalt formål. Efterhånden som ESG-reguleringen bliver implementeret i Danmark, bliver spørgsmålet, hvor meget kommunalfuldmagten får lov til at rumme.

Eksempler på ESG-områder, hvor kommuner og offentlige virksomheder kan sætte ind:

- Mønsterindkøber
- Ansættelsespolitikker mv.
- Regulering og uddannelse af ledere på alle niveauer
- Principper for god ledelse i forvaltning og det gode, aktive ejerskab af kommunens udskilte virksomheder osv.

Som nævnt ovenfor er der regulering på vej, som understøtter kommunernes mulighed for eller forpligtelse til at tage ansvar for den grønne omstilling. Et af de seneste eksempler er kommunernes mulighed for at forpligte sig økonomisk over for staten i forbindelse med deltagelse i CO₂-fangst, -transport og -lagring, når det sker med støtte fra staten.

Kommuner kan finde inspiration i de regler og rammer, som pålægges den private sektor – og dermed aktivt bidrage ved at fastsætte og forfølge egne ESG-mål. Det bliver formentlig også vanskeligt for kommuner og kommunale selskaber at undgå at forholde sig til de regler, som gælder for mange af deres samarbejdspartnere og leverandører i den private sektor.

ESG i den offentlige sektor – hvad er vejen frem?

Private virksomheder har stort fokus på at forholde sig til og implementere ESG-mål til deres strategi og forretningsgange. De offentlige virksomheder og organer, som leverer til eller aftager fra private virksomheders værdikæder, vil derfor blive bedt om at forholde sig til virksomhedernes ESG-forpligtelser.

Det er derfor nødvendigt, at den enkelte kommune og kommunale virksomhed forholder sig til de mål og rapporteringskrav, som deres samarbejdspartnere er underlagt.

Ligesom private virksomheder skal kommunen og selskabet vurdere, hvordan de vil forholde sig til ESG-kravene. Skal virksomheden have fokus på at opfylde de krav, der bliver stillet af samarbejdspartnere og specifikke lovregler? Eller skal virksomheden løfte niveauet og fastsætte sine egne mål og krav til sine leverandører og samarbejdspartnere, hvis lovgivningen tillader det?

ESG-agendaen og den grønne omstilling er også afhængig af, at offentlige myndigheder tager en aktiv rolle og presser så meget på som muligt, inden for de rammer der er.

Line Markert
Partner, advokat
lma@horten.dk

Mads Herdichek Langfeldt
Advokat
mhl@horten.dk